

## บทที่ 1

### บทนำ

#### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการศึกษา

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญที่สุดในการพัฒนามนุษย์ อันเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาทั้งหลาย บุคคลที่ได้รับการศึกษาจะเจริญงอกงามในความรู้ ความคิด เกิดสติปัญญาและยังสามารถที่จะปรับตัวยอมรับกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงในทุกสภาพการณ์ได้เป็นอย่างดี และสามารถดำรงชีวิตได้โดยไม่เป็นปัญหาต่อสังคม จุดเริ่มต้นของการศึกษาอยู่ที่การศึกษาปฐมวัย ซึ่งเป็นพื้นฐานของการศึกษาทั้งหมด การพัฒนาการศึกษาในระดับปฐมวัย เป็นปัจจัยพื้นฐานของการพัฒนาประเทศเป็นการพัฒนาทรัพยากรบุคคลสำหรับอนาคตของประเทศชาติ บนพื้นฐานของวิทยาศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และสังคมศาสตร์ เป็นการลงทุนสะสมในตัวทรัพยากรบุคคลที่เป็นรากฐานของชีวิตที่ส่งผลกระทบต่อที่ดีในระยะยาวมากกว่าการปลูกฝังส่งเสริมในช่วงอื่นของชีวิต (นงเยาว์ แข่งเพ็ญแข. 2538 : 29)

พระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี ที่กล่าวความสำคัญของการศึกษาปฐมวัย ความตอนหนึ่งว่าการศึกษาปฐมวัยและการอบรมเลี้ยงดูเด็กมีความสำคัญมาก เนื่องจากพัฒนาการทุกด้านที่เจริญเติบโตสมวัยจะเป็นพื้นฐานที่ดีของบุคคล ครอบครัวและสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2538, อ้างถึงใน มานิดา อินทรีมีศักดิ์. 2541 : 1) เด็กปฐมวัย เป็นทรัพยากรที่มีค่าและสำคัญยิ่ง เป็นความหวังของครอบครัวเป็นผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมและความเป็นมนุษย์ชาติ เป็นกำลังในการพัฒนาประเทศอนาคตของชาติจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพของเด็ก เด็กที่มีความพร้อมสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ มีพัฒนาการในทุกๆด้านที่เหมาะสมกับวัย ไม่ว่าจะพัฒนาการร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและจริยธรรม จะเป็นผู้ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ สำหรับเรื่องพัฒนาการจะเห็นว่าในช่วงอายุ 6 ปีแรก จัดได้ว่าเป็นระยะที่สำคัญที่สุดของชีวิต ทั้งนี้เพราะพัฒนาการทุกๆด้านของมนุษย์จะมีการพัฒนาในช่วงนี้มาก โดยเฉพาะทางด้านสติปัญญา จะเจริญมากที่สุด และพัฒนาการต่างๆในวัยนี้จะเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อพัฒนาการในช่วงอายุอื่นๆต่อไปเป็นอย่างยิ่ง (เขาวพา เดชะคุปต์. 2542 : 14-15) การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและต่อเนื่อง

อย่างจริงจัง ทั้งนี้จะต้องระดมสรรพกำลังทุกส่วนในสังคม ทั้งครอบครัว ชุมชน รัฐ เอกชน องค์กร เอกชน สื่อมวลชนมารับผิดชอบในการจัดการศึกษาทุกชั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544 (รัชชก โสภพิศ. 2542 : 1) ซึ่งได้รับการ สนับสนุนบทบาทของภาคเอกชน และองค์กรประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ ฝึกอบรมทักษะฝีมือแรงงานอย่างมีคุณภาพในปริมาณที่เพิ่มขึ้นทุกระดับ และยังมีนโยบายที่จะขยาย และยกระดับความรู้พื้นฐานของประชาชน และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างกว้างขวาง และสูงขึ้นโดยเสมอภาคเท่าเทียมกัน (เยาวพา เดชะคุปย์. 2542: 56-57) ส่วนของ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 – 2559 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545:48) มี แนวนโยบายในเรื่องของการพัฒนาทุกคนตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิตให้มีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้ มีเป้าหมายให้เด็กปฐมวัยอายุ 0 – 5 ปีทุกคน ได้รับการพัฒนาและเตรียมความพร้อมทุกด้านก่อน เข้าสู่ระบบการศึกษา และได้มีกรอบดำเนินงาน คือ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนา และการ เตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัยในรูปแบบที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความรู้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครองรวมทั้งผู้ที่เตรียมตัวเป็นพ่อแม่ ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพ ครอบคลุมเป้าหมาย เพื่อพัฒนารากฐานพัฒนาการของทุกชีวิตอย่างเหมาะสม

ในสภาพปัจจุบันพ่อแม่จะส่งลูกเข้าเรียนเร็วเนื่องจากต้องออกไปทำงาน ภาระในการ เสริมสร้างพัฒนาการแก่เด็กจึงตรงลงสู่สถานศึกษา และปัจจุบันนี้ได้มีการร่วมมือกันระหว่าง ผู้ปกครองกับสถานศึกษาในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 52 ในข้อที่ 2 ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาน ประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมใน การจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระ ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น และในยุคปัจจุบันสถานศึกษาก็ได้เน้น ที่จะให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษามากขึ้น จาก ผลการวิจัยของ คนอง ตนเล็ก (2535: 241) พบว่าโรงเรียนใดที่ให้ความสำคัญต่อสัมพันธภาพระหว่าง โรงเรียนกับผู้ปกครองมาก โรงเรียนนั้นจะประสบความสำเร็จ กล่าวคือมีนักเรียนเพิ่มขึ้นมาก

การจัดการศึกษาของ โรงเรียนเอกชนเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 หมวด 5 การบริหารและการจัด การศึกษาในส่วนที่ 3 การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชน ให้สถานศึกษาเอกชนเป็นนิติ

บุคคลจัดการศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภท มีคณะกรรมการบริหาร ประกอบด้วยผู้บริหาร สถานศึกษาเอกชน ผู้รับใบอนุญาต ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ รวมทั้งรัฐต้องให้การสนับสนุนด้าน วิชาการและด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี รวมทั้งสิทธิประโยชน์อื่นตามความ เหมาะสม ทั้งนี้ การกำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาของรัฐของเขตพื้นที่การศึกษา หรือ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้คำนึงถึงผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของเอกชน โดยให้รับฟัง ความคิดเห็นของเอกชน และประชาชนประกอบการพิจารณาด้วย ส่วนสถานศึกษาของเอกชน ระดับปริญญา ให้ดำเนินกิจการ โดยอิสระภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษาตามกฎหมายว่า ด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

โรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยาเป็น โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ที่จัดการเรียนการ สอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 – ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีการจัดตั้งชมรมเครือข่ายผู้ปกครองซึ่ง คณะกรรมการดำเนินงานของชมรมเป็นตัวแทนของผู้ปกครองทุกระดับชั้น โดยคัดเลือกมาจากทุก ห้องเรียน ห้องเรียนละ 5 คน การทำงานเป็นการประสานความร่วมมือและความเข้าใจระหว่าง โรงเรียนกับผู้ปกครองในด้านต่าง ๆ เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง และนักเรียน ให้การ ช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของครูและโรงเรียน

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความต้องการของผู้ปกครอง เครือข่ายที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยา เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ว่าอยู่ในระดับใด ซึ่งผลการวิจัยนี้จะเป็นข้อมูลและแนวทางในการปรับปรุงและ พัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยของ โรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นสอดคล้องกับ ความต้องการของผู้ปกครอง และเพื่อที่โรงเรียนจะได้เป็นตัวเลือกให้กับผู้ปกครองในการนำบุตร หลานเข้าเรียนในระดับปฐมวัยที่โรงเรียนเพิ่มขึ้นจากเดิม เพราะความไว้วางใจและเชื่อมั่นใน คุณภาพมาตรฐานในการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ได้จัดทำขึ้น

## วัตถุประสงค์การศึกษา

เพื่อศึกษาระดับความต้องการของผู้ปกครองเครือข่ายที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยา เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร

## ประโยชน์ของการศึกษา

1. ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางแก้ไขและพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยา
2. เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง

## ขอบเขตของการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเครือข่ายที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยา เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร โดยมีขอบเขตดังนี้

### 1. ขอบเขตด้านประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ปกครองเครือข่ายนักเรียนระดับปฐมวัยในโรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยา เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2553 จำนวน 65 คน

### 2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าความต้องการของผู้ปกครองเครือข่ายที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยทั้ง 5 ด้าน คือด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการอำนวยความสะดวกและบริการอื่นๆ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

### 3. ขอบเขตด้านพื้นที่

โรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยา เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร

#### 4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553

#### ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

##### 1. ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ปกครองเครือข่ายนักเรียนระดับปฐมวัยจำนวน 65 คน

##### 2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความต้องการของผู้ปกครองเครือข่ายที่มีต่อการจัดการศึกษา ระดับปฐมวัย โรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยา เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ดังนี้

- 2.1 ด้านการจัดประสบการณ์ และกิจกรรมการเรียนการสอน
- 2.2 ด้านครูผู้สอน
- 2.3 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม
- 2.4 ด้านการอำนวยความสะดวกและบริการอื่นๆ
- 2.5 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

#### นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนด นิยามขอบเขตหรือความหมายของศัพท์เฉพาะสำหรับการวิจัยดังนี้

ความต้องการ หมายถึง ความรู้สึกส่วนตัวของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่มีความประสงค์ที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีความต้องการไม่มีวันสิ้นสุด โดยจะเริ่มจากระดับต่ำไประดับสูง

ความต้องการของผู้ปกครองเครือข่าย หมายถึง การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยา ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอน ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการอำนวยความสะดวกและบริการอื่นๆ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาระดับอนุบาล และก่อนประถมศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัย อายุ 3-5 ปีของโรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยา เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความพร้อม ด้าน

ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับวัยและพร้อมที่จะรับการศึกษาในระดับต่อไป

การจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การมุ่งเน้นให้เด็กได้มีพัฒนาการทุกด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและหลากหลาย ได้ลงมือปฏิบัติจริง กล้าแสดงออก คิดเป็น ทำเป็น สามารถแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย ส่งเสริมให้มีคุณธรรม จริยธรรม และมีการประเมินพัฒนาการของเด็กอย่างต่อเนื่อง

ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ในการจัดประสบการณ์ และหลักจิตวิทยาพัฒนาการของเด็กปฐมวัย สามารถจัดประสบการณ์และกิจกรรมให้เด็กเกิดการเรียนรู้และมีพัฒนาการในทุกด้าน มีความรักและเอาใจใส่ต่อเด็ก มีการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความรู้และทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและเด็ก ๆ

สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน หมายถึง บริเวณภายในโรงเรียน อาคารเรียน ห้องเรียน ห้องประกอบการต่างๆ โต๊ะเก้าอี้ ห้องน้ำห้องส้วม โรงอาหาร สนามเด็กเล่น เครื่องเล่น การจัดและใช้อาคารสถานที่อย่างเหมาะสม การรักษาความสะอาด การจัดตกแต่งอาคารสถานที่ให้สวยงามเป็นระเบียบและรักษาให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้

การอำนวยความสะดวกและบริการอื่นๆ หมายถึง สิ่งจำเป็นที่ทางสถานศึกษาต้องจัดและต้องมีการวางแผนให้ตอบสนองต่อการจัดการเรียนการสอน การประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ที่จะนำไปสู่การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

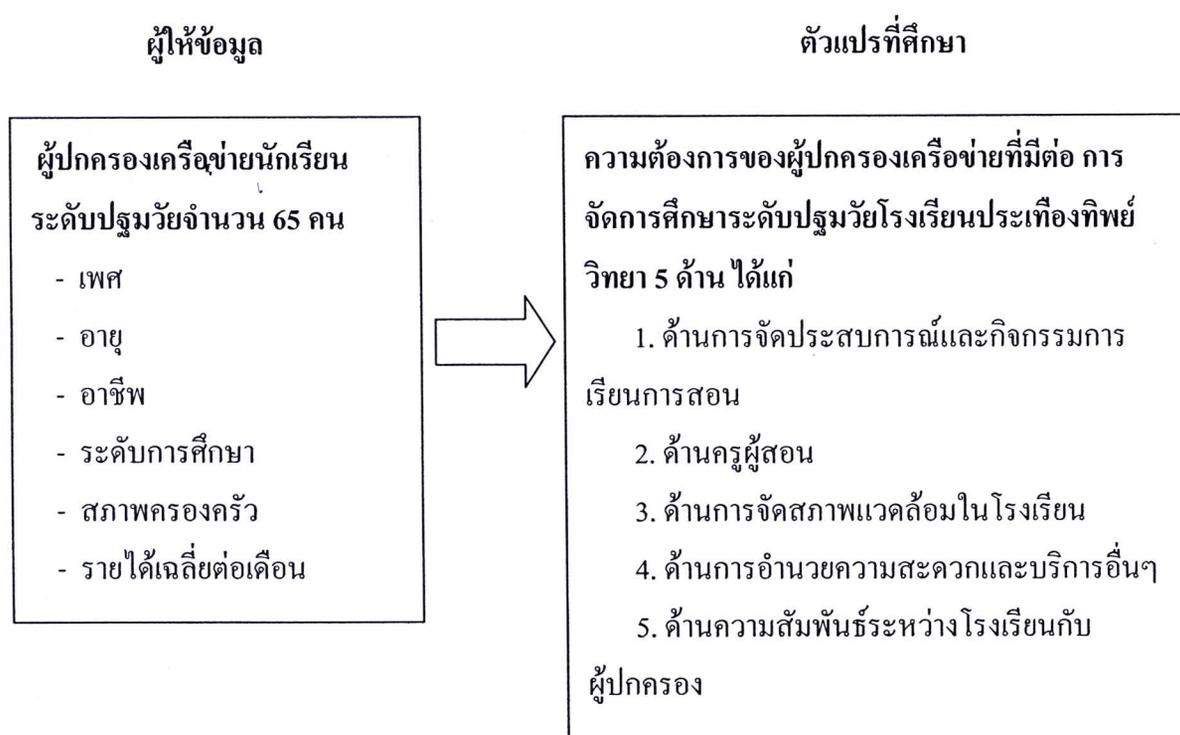
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง หมายถึง การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองเพื่อให้เกิดความร่วมมืออันดีในการช่วยเหลือเกื้อกูล ร่วมแรงร่วมใจช่วยกันเกิดแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอันจะเป็นประโยชน์ต่อเด็ก และโรงเรียน

ผู้ปกครองเครือข่าย หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2-3 ของโรงเรียน ประเทืองทิพย์วิทยา ที่เป็นตัวแทนผู้ปกครองทุกระดับชั้น โดยคัดเลือกมาจากทุกห้องเรียน ห้องเรียนละ 5 คน ทำงานประสานความร่วมมือ และความเข้าใจระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

โรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยา หมายถึง สถานศึกษาเอกชนที่ได้รับการอนุญาตให้จัดตั้งและเปิดทำการเรียนการสอนในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยอยู่ในความดูแลของสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ตั้งอยู่เลขที่ 58/1 หมู่ 2 แขวงคลองถนน เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร

## กรอบแนวคิดในการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเครือข่ายที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยา เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร โดยยึดหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2540 : 27-30) ดังนี้



ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา